

# האירועים בישראל מחזקים את תפיסת "קורי העכביש" של נסראללה

אורנה מזרחי ויורם שוייצר | 15 במארס, 2023 | גיליון 1697

המשבר החוקתי והמחאה הנרחבת בישראל, לצד הסלמת הטרור הפלסטיני, מחזקים את תפיסתו של נסראללה כי חולשתה הפנימית של ישראל מתגברת ומשכנעים אותו אשר ליכולת חזבאללה להרתיעה ולעמוד מולה במקרה עימות צבאי. התבטאויותיו הפומביות גורסות כי ישראל נמצאת על סף "מלחמת אזרחים" וכי קיצה קרב, בהתאם לקביעתו מהעבר שישראל הינה מדינת קורי עכביש. תפיסה זו עמדה גם בבסיס העימות הקודם עם ישראל סביב ההסכם בין ישראל ללבנון לקביעת הגבול הימי, אשר בראיית חזבאללה נחתם עקב איומי הארגון להשתמש בכוח צבאי נגד ישראל אם לא יוכרו זכויותיה של לבנון. המשבר הפנימי בישראל בעת הנוכחית עלול לבסס אצל נסראללה תודעה כוזבת, שאינה לוקחת בחשבון את יחסי הכוחות האמיתיים בין הצדדים ואת עוצמת לכידותה של החברה הישראלית מול איומים מבחוץ. נראה כי נסראללה איננו מעוניין בשלב זה בעימות צבאי כולל עם ישראל, אך הוא מבקש להתגרות בישראל לאורך הגבול וכנראה גם באמצעות ייזום פיגועים בפנים הארץ, אפשר שבשיתוף פלסטינים. הדבר עלול להוביל לחיכוך צבאי ולהסלמה.

האירועים הפנימיים בישראל מאז כינון הממשלה החדשה, ובראשם המשבר החוקתי שהוביל להרחבת השסע בחברה הישראלית, ולהשלכות כלכליות ומדיניות חמורות, בצד העלייה בהיקף אירועי הטרור הפלסטיני והמחלוקות הפנימיות באשר לדרך ההתמודדות עימם, נתפסים על ידי חזבאללה כסימנים ברורים להיחלשותה המתמשכת של ישראל. נסראללה מחזק ידיו בהנאה ומתייחס לכך במפורש בנאומיו האחרונים. בנאום שנשא ב-16 בפברואר הוא תיאר התרחשויות אלה כמשברים קשים, שגרמה להם "הממשלה המטופשת הנוכחית" של ישראל, הדוחפת לשני עימותים גדולים: האחד בתוך ישראל והשני בין ישראל לפלסטינים, עם פוטנציאל ליצירת התלקחות אזורית. הוא התייחס לכך שגורמים רבים בישראל – הנשיא הרצוג, ראשי ממשלות לשעבר, רמטכ"לים וכל הגנרלים וההיסטוריונים – מדברים על אודות "מלחמת אזרחים" קרובה, תוך ציטוט מדברי הנשיא על כך שמדובר במצב תקדימי ובשעת חירום. לדבריו, ישראל נמצאת על סף פיצוץ פנימי וקיימת בקרב תושביה דאגה קיומית, כאשר אין אמן בצבא, בהנהגה הפוליטית ובמערכת המשפט, וקיימות תופעות של "עריקה" והגירה.

גם בסדרת נאומיו מהשבוע שחלף, נסראללה התייחס לנושא. בנאום שנשא ב-6 במאוס, לרגל "יום הפצועים והאסירים", הוא חזר על הערכתו כי בשל האירועים הפנימיים, קיצה של "הישות הציונית" קרב. בנאום זה הוא התייחס מפורשות לחקיקת עונש מוות למחבלים בכנסת וטען, כי העונש לא ירתיע "אנשים כמונו", אשר אולי פוחדים מהכלא, אך מסתערים לעבר המוות ללא היסוס ופועלים גם כשהמוות מובטח. בנאום מ-10 במאוס הוא הדגיש שמדובר באירועים היסטוריים שיש לעקוב אחריהם מקרוב. לדבריו, 'ההתרחשויות בישראל מעוררות תקוות גדולות'. עוד ייחס את המשבר בחברה הישראלית לעמידתה האיתנה של ההתנגדות באזור. לגרסתו, 'הישות הציונית מתמודדת עם עימותים פנימיים ואיומים חיצוניים, שיובילו לחיסולה והיא לא תשרוד מעבר ל-80 שנה', בדומה למלכויות היהודיות הקודמות שלא שרדו יותר מכך. כן קרא למדינות האזור לסייע למאמץ הפלסטיני (כשברקע הפיגוע שאירע בלב תל אביב ב-9 במאוס) לחסל את ישראל. יוזכר בהקשר זה חלומו של נסראללה, כפי שתואר על ידו בראיון ביולי 2022, שלפיו המוני ישראלים נוטשים על מטלטליהם את ישראל ומהגרים לחו"ל. חלום זה ביטא משאלת הלב שלו ומשתלב בתפיסתו המוכרת בדבר היות ישראל מדינת קורי עכביש שעתידיה להתפורר ולהיעלם.

נראה, כי תחושת ביטחון זו גם עמדה בבסיס איומיו של נסראללה ערב חתימת ההסכם לסימון הגבול הימי בין ישראל ללבנון (יולי-ספטמבר 2022) כי חזבאללה יתקוף את ישראל אם היא תחל בהפקת הגז משדה כריש בטרם הובטחו זכויותיה של לבנון. לנסראללה תחושת הישג שכן לתפיסתו, איומיו גם ללא צורך להפעיל כוח, הם שהכריעו את ממשלת ישראל ואילצו אותה לחתום על ההסכם על פי דרישותיה של לבנון. מצטרפת לכך גם ההתקדמות בבניית יכולת הגנה אווירית בלבנון על ידי הארגון בסיוע איראני, אשר הוביל לצמצום של פעילות חיל האוויר הישראלי במרחב האווירי של לבנון וחייק את ביטחונו ביכולתו להרתיע את ישראל ולהתמודד איתה במקרה של עימות צבאי עתידי.

תחושת הביטחון המועצמת של נסראללה עומדת כנראה גם בבסיס תעוזתו בהרחבת נוכחותם של אנשי חזבאללה בתקופה האחרונה בסמוך לגבול עם ישראל – גם אם בבגדים אזרחיים – והקמת מספר רב של מגדלי תצפית חדשים של חזבאללה במסווה של אנשי הארגון האזרחי "יורק ללא גבולות". בתקופה האחרונה גברו גם אירועי החיכוך עם חיילי צה"ל הפועלים לאורך הגבול (עבודות להשלמת הגדר; חישוב השטח וסימון הגבול). ב-5 במאוס נמנע על ידי חיילי יוניפי"ל עימות בין הצדדים בעקבות טענות הצד הלבנוני שחיילי צה"ל שעסקו בפעילות שגרית חצו את הקו הכחול לשטח לבנון באזור הכפר עייאת א-שעב; וב-7 במאוס פורסם דבר תקרית דומה, שבמהלכה נחטפה מחסנית של חייל צה"ל בעקבות התקהלות קבוצה של לבנונים סביב חיילים שעסקו בפעילות הנדסית במקום. מחסנית זו הוצגה בערוץ הטלוויזיה אל-מנאר כשלל של צה"ל. בהתייחסות לתקריות אלה טען נסראללה ב-6 במאוס כי ישראל מנסה להרחיק במספר מטרים את הקו הכחול, אך לבנון לא תוותר על אף גרגיר אדמה. במקביל מקדם חזבאללה מסע תעמולה במדיה החברתית, המאדיר את יכולותיהם של לוחמיו המסוגלים לחדור לשטח ישראל ולהשתלט על שטחים בתחומה.

דבריו של נסראללה, הנתפס בעיני עצמו ובעיני איראן ואחרים כמומחה לענייני ישראל - משקפים פעם נוספת את המעקב הצמוד שלו אחר הנעשה בישראל דרך הפרסומים בכלי התקשורת הישראלית המחזקים את הערכתו לגבי מצבה המעורער. מסקנתו כי המשבר הפנימי הנוכחי מחליש מאוד את ישראל, מעלה עוד את תחושת הביטחון שלו ביכולתו של הארגון להרתיע את צה"ל ולהתמודד עימו בהצלחה. עם זאת, פרשנות נסראללה לחולשת ישראל איננה משקפת בהכרח את המציאות בפועל, ומדובר למעשה בתחושת ביטחון כוזבת, אשר איננה לוקחת בחשבון את יחסי הכוחות האמיתיים בין צה"ל לחזבאללה, ואת עוצמת לכידותה של החברה הישראלית כשזו ניצבת מול איומים ביטחוניים מבחוץ.

למרות זאת ועל אף הימשכות המחאה הפנימית בישראל, מוערך כי לחזבאללה אין כל עניין בעימות צבאי גם בעת הנוכחית. מעבר להכרה בסיכונים ללבנון ולארגון עצמו בעקבות עימות נרחב עם צה"ל, הארגון מושפע גם ממצבה החמור של לבנון הכושלת, הסובלת הן ממשבר כלכלי, החריף ביותר שידעה בתולדותיה, והן ממשבר פוליטי וקשיים במשילות. חשוב לציין, כי מאז הבחירות האחרונות לפרלמנט, שנערכו במאי 2022, וביתר שאת בחודשים האחרונים, חל פחות במעמדו הפוליטי של חזבאללה בלבנון. אמנם, לארגון יש עדיין יכולת להטיל וטו על ההחלטות במדינה, אך הוא מתקשה לכפות את עמדתו על יריביו הפוליטיים בסוגיות הרכב הממשלה ומינויו של נשיא חדש, המתעכב מאז אוקטובר 2022. כל ניסיונותיו של נסראללה להביא להסכמה רחבה לבחירתו לנשיא של סולימאן פרנג'יה, הפרו-סורי ומקורב לחזבאללה, נחלו עד כה כישלון חרוץ. נסראללה מוטרד מכך, אך עדיין מעוניין להימנע משימוש בכוח הנשק שבידו כדי לקדם פתרון משלו לבעיותיה הפנימיות של לבנון.

במצב זה נסראללה נצמד לאסטרטגיה שהנחתה אותו בשנים האחרונות מול ישראל - ביסוס "משוואת ההרתעה" בין חזבאללה לצה"ל. כל פעילותו של הארגון והתבטאויותיו של נסראללה נועדו אמנם גם לבסס את מעמדו של הארגון כמגן לבנון בקרב הציבור הלבנוני, אך בראש ובראשונה להרתיע את ישראל משינוי כללי המשחק מולו ביבשה, באוויר ובים. אמנם נסראללה איננו מעוניין בשלב זה בעימות צבאי כולל עם ישראל, אך הוא מבקש להתגרות בה לאורך הגבול וכנראה גם באמצעות ייזום פיגועים בפנים הארץ, אפשר שבשיתוף פלסטינים. הדבר עלול להוביל לחיכוך צבאי ולהסלמה בשל מיסקלקולציה של מי מהצדדים.

---

עורכי הסדרה: ענת קורץ ואלדד שביט